

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: „ 9.— „ „ 4.50 „

Főszerkesztő:

Dr. VARGA LAJOS.

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: —
Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

A király és a nép.

— szeptember 17.

A legszebb magyar ősz venyigéi és repkényei virultak az arany-sárgaszepetemberi napsütésben, veszprémi dombok alján, mikor az ősz és legfelsőbb hadur, immár ruganyos léptek nélkül végig poroszkált a domtető magasán, hogy szemmel tartsa roppant seregét. A manőver szépen, rendben, előírás szerint folyt, a tábornokok és közlegények megtették mindent, hogy az öreg, a legnagyobb tábornok elmondhassa ismét: Nagyon meg vagyok elégedve. — És mégis, a felséges idő, a pompás gyakorlat dacára, a legfelsőbb megelégedés harmóniájába egy kis bántó akkord vegyült.

A felség, végignézve a tájon, amely gyönyörű őszi pompáját öltötte magára, végig nézve a hadseregen, amely teljes diszben tündökölt a napfényben, valamit talált, ami nem tündökölt, hiába tűnt a dunántúli azurkék égboltozat legmosolygóbb szeptemberi ragyogása. A nép, az istenadta nép véletlenül belekerült ebbe a fényes környezetbe és nem festett jól sehogy! Bizony rongyos, bizony toprongyos volt, bizony kár volt közeleresztetni a legelső magyar emberhez szegényt. Mert az öreg király atyai szívének nagyon fájni kezdett a veszprémi föld népének koldus szegénysége. És minden hivatalos forma, minden

előírás mellőzésével ez az egészen emberi, kissé lirai, de nagyon őszinte pár ige röppent el ajkáról:

— Nagyon szegény a nép!

Bizony szegény! És erről meglepedkezett a hadvezetés, ezt számitáson kívül hagyta a taktikus vezérkar. Elfelejtettek egy kis Potemkinfalvát ácsolni a veszprémi dombok alá, elfelejtették előírásosan kipucolni a népet, mint a katonaságot.

Mert bizony az élet nyomorúságos szinpadán hiába keressük a régi jó népsziművek örökké nórázó, bokorugró szoknyás, száz itceboros, száz szál gyertyás romantikus alakjait, mert bizony szomorú, sőt hallgatag a magyar nóta egy pár évtized óta! Persze, a veszprémi főispán csak egy pár udvarias, kellemetes, palástoló bókot tudott rebegni a legfelsőbb elszomorodás szavaira. Csak nem fogja mondani a hivatalos személy, hogy bizony felség, nagyon szegény a nép, nemcsak Veszprémben, hanem még Somogyban, Zalában is. Még Biharban is, még Máramarosban is, mi több, a nagy magyar alföld aranykalásszal ékes rónaságán, de még a fenyvesekben gazdag Kárpátok bércén is. A veszprémi főispán csak nem fogja azt válaszolni a legfelsőbb hadurnak, hogy legyen olyan kegyes, felséges ur és látogasson el hozzánk valamivel többször, ne csak a veszprémi és kőszegi dom-

bokra, mikor a cifra nyomoruság parádézik és haptákba vágja magát, de szűk kis országának egyéb, szebb és szomorubb tájkára is, valamint az az utolsó nemzeti király tette, akinek holta után oda a magyar igazság és akkor látni fogja, még az ő gyenge, öreg szemével is, hogy bizony szegény a nép minden magyar tájon...

Szegény a magyar nép, bizony nagyon szegény. Csak a nemzeti kormánytól várhatunk javulást, akik érzik a magyar nép baját.

Bizony szegény a magyar nép és pedig azért, mert az ő szegénységével akar gazdagabbá, egyre gazdagabbá lenni az a másik, amelyet felséged olyan igen és olyan méltatlanul kedvel, akár özvegy Tolciné az ő gonosz, rókaelkü fiát, a Györgyöt.

Ilyen igazságokat azonban csak az újságok mondanak, amelyeket nem igen olvastatnak az öreg királlyal és nem főispánok, akik a uralkodót vezéreltik a hadak útján, a kőszegi és veszprémi dombokra.

Eszünkbe jut Mikszáth pompás anakdotája Mátyás királyról, amelyet Ferenc József királyra alkalmazott a nagy palóc. Hol kél fel a nap? Ezt találja ki a cinkotai kántor.

Nekem Cinkotán, felségednek Budán!

Bizony, bizony, a mai cinkotai

A csillagok felé.

Sűrű, nehéz füst gomolyog a kávéház egyik elhagyott oldalszobájában. Egymás mellett ülnek a mester és a tanítvány. Amazon meglátszik az élet nehéz lelketlős sulya, a komor barázdák, melyek magas homlokán ülnek, nemes tekintetéből sugárzó méla szomorúság — mélyen gondolkodó nagy lelkét sejtetnek. Nagy nemes lelkét, amelynek rajongását korán lehűtötte az élet nehéz hűvös lehellete. A nagy, nehéz küzdelemben, melynek nyomasztó sulya alatt a nemes nagy eszmékért való lelkesedés, kritikai boncolgatásokká változott, a keserű gunynak bizonyos árnyalatát rajzolják nemes arcára. Előttünk áll a modern Lucifer, a sötét peszsimista, amint az igazság után törekszik, folyton tagadva azt. Ki tudja, talán igaza van... „Fogalmak, gyarló emberi fogalmak mindazok, amelyek háborgatják a gondolkozó fejet e siralmak völgyében. Fogalmak, hiu ködképek, amelyeknek árnyéka ellenkező, fordított délibábképei is ugyanannyi igazsággal birnak...”

— A tanítvány, az ifju, rajongó tanít-

vány éppen ellentéte a mesternek. Ő még most is magasabb világban jár, de a mester komoly kritikája már benne is felébresztette a kételkedést. Gondolkozni kezd; mélyebben, nehezebben, mint eddig pedig azt hitte valamikor, hogy ez a legszebb, legigazabb, legnemesebb gondolkozás — most már kételkedni kezd. Fényes szemsugára megtörik — kezd már ő belőle is elszállani a rajongás, mely színes ködképeket látott eddig a komor feketeségben is.

A mester elfelejti egy kis időre az érdekes tárgyat, amelyről eddig vitatkoztak, nehéz boru üli meg lelkét — rágondol arra az időre, mikor még ő is ilyen volt — ifju szívvvel és lelkesedéssel. — Akkor neki is így haldoklott a lelke az élet nehéz kemény csapásai alatt!

Majd egy hirtelen gondolatcsökés még előbb viszi, komoly arca mélyebb redőkbe ráncolódik. Az ifju kérdése zavarja fel hirtelen merengéséből.

— Nehéz, nagyon nehéz kedves mesterem felébredni abból a szép, gyönyörű álomból, amely oly édesen ringatott el eddig

karjai között... Nehéz, nagyon nehéz, szinte érzem, hogy lelkem szakad meg bele, lelkem jobbik része kedves mesterem!

— Én is azt gondolom akkor, valamikor régen... Ne félj fiam, az élet megtanít még elégszer arra, hogy elbirj mindent, amit vállaidra rak!

— Nem bírom el kedves mesterem, érzem, hogy nem bírom, ha elveszitem lelkem jobb részét, halott leszek, lelkileg halott... Megborzadok, hogy talán már is az vagyok! Igen mert hazudom. Hazudom akarattal. A szép boldogító hazugság többet ér a rideg nyomorult valóságnál, hazudom folyton... De a hazugság kétségbe ejt egyuttal!

— Hazugság?! ha boldogít hát hazudj, ki tudja mi az igaz és mi a hazugság?! Rágalmak ezek, mindezek fiam... tarka ködképek, melyek szétfoszlanak. Alom ez az élet, hidd hogy álom, minden jel arra mutat, hogy az. Ugy érzem, hogy fel vannak fordítva a nagy rejtett Valóság összes tünetei itt e sárházában. Megfordítva szemlélünk mindent; össze-vissza kavarodva benünk chaossá lesz, hogy tudjuk megtalálni

kántor ezt rosszul találná ki, ha így fejtené meg a magyar királyság rébuszát. Bizony, egyelőre nagyon nehéz kérdés ez, amelyet a király oldott meg olyanformán, mint ahogy Nagy Sándor elvágta a gordiusi csomót.

A veszprémi szép napok pedig elmúltak és a magyar király megint idegenbe siet. És a magyar nép tovább is szegény marad, akár látja a legfelsőbb hadur, akár nem látja szegényét. — Ki tudja, vannak már olyan tájak erre a magyar téreken, ahol nem is láthatna szegény népet, koldus magyart a király. Mert mind elköltözött új hazába, más hazába. És úgy állhatna ott Ő felsége, mint az a másik magyar király Veszprém vadonában. Hogy is mondja a költő:

Ók nyugosznak idegen hazában!...

Reméljük a legjobbat. A nemzeti kormány helyrehozza a mult bűneit!

POLITIKAI HIREK

Bogdanovicsot megválasztották. Karlócáról jelentik: A radikálisok konferenciát tartottak, amely éjjel után fél 2 órakor ért véget. — Dr. Musicki Döme, valamint Tomics Jasának sikerült Mihajlovics csoportjából tíz képviselőt átpártoltatniok. A szavazásnál fél 2 órakor jelen volt 64 képviselő, kik közül 24 Bogdanovicsra szavazott.

Ma délelőtt 10 órakor nyitotta ismét meg az ülést Gyurgyevics szavazás zárt ajtó mögött. A szavazás eredménye:

Bogdanovics	Lucián	39
Nikolics	Miron	25

szavazatot kapott. Az elnök nyomban jelentést tett a királyi biztosnak, aki kijelentette, hogy az eredményt jóváhagyás végett a király elé terjeszti.

A bortörvény revíziója. A bortörvény tervbevett revíziója érdekében megin-

akkor az igazságot? Csak hazudj fiam magadnak szép álmokat, ha ez boldogít! *Miért ne álmodnál az álomban?* Ha fel van forgatva a valóság és ha nyitjára sohasem jöhetsz, forgasd még jobban össze, úgy ahogy tetszik neked és ahogy jobban boldogít...

— Megőrjít e tudat mesterem! Nem bírom elviselni úgy érzem. Hazudnánk mindig tehát? A szép, az igaz, a jó, a szeretet mind hazugságok... Hiszen akkor mi sem vagyunk... lehet kedves mesterem, hogy igazad van akkor... álmunk most is szép meg rut álmokat.

Igy beszélnek tovább a mester és a tanítvány... Sűrű, nehéz füst gomolyog a levegőben, ez az irók, a bohém népség rendes tanyája.

Egy lélek vergődik az igazság, az ábrándképek karjai között. Még mélyebben fog álmodni — nem ébred fel belőle már talán soha.

Egy lélek lépett rá a Golgotha terhes utjára, melyen lassan elvérzik, amíg halad tovább a csillagok felé!

(—ith.)

dult mozgalom országsszerte mind nagyobb hullámokat ver. E hó 2-án szombaton mintegy 200 sopronvárosi és megyei bortermelőből álló monstre deputáció fog Székely Kálmán soproni köztörvényhatósági bizottsági tag vezetésével a fővárosba érkezeni. A küldöttséget dr. Csizmazia Endre országgyűlési képviselő fogadja és a csatlakozó többi sopronmegyei országgyűlési képviselével egyetemben vezeti Darányi Ignác földművelésügyi miniszter és Mezőssy Béla államtitkár elé. A küldöttség kéri fogja, hasonnoda a kormány, hogy a borhamisítás megállítására vonatkozólag közrebocsátott reformtervezetet a törvényhozás mielőbb törvénybe iktassa.

A külügyminiszter Budapesten. Báró Aehrenthal közös külügyminiszter ma este 9 órakor báró Gagner követ kíséretében Budapestre érkezik, hogy a bolgár fejedelem budapesti látogatása alatt a magyar fővárosban tartózkodjék. A külügyminiszter a budai királyi várban fog megszállani.

A politikai helyzet. A politikai helyzet az őszi ülésszak megnyitásával meglehetősen zavarosnak mutatkozik. Mindazonáltal a politikai láthatár ma még elég csendes, nagyobb élénkség majd csak a választói reform előterjesztésével várható. A pártkörökben tegnap este sok szó esett a fuzióról. A függetlenségi pártban nem nagy lelkesedéssel beszéltek róla és a legöbben ama részletnek adtak kifejezést, hogy a fuzióra leginkább az alkotmánypártnak van szüksége és hogy ennél fogva ez a párt a legjobban teszi, ha beleolvad a függetlenségi pártba és annak fő programponjait elfogadja.

Az alkotmánypártban nagyon pesszimisták, hogy a szűkített választói reform a függetlenségi párt néhány alvezérének guerrilla-harcra közelebbben jelentékenyen rosszabbodott és hogy a remélt koncentráció helyett bizonyos disszociáció következett be. Annyi bizonyos, hogy a tulajdonképpeni vezérek dolgát a függetlenségi párti frondörök mesterkedései nagyon megnehezítik.

A néppártban tegnap este szintén szóváltették a fuziót. A néppárt zöme csak úgy hajlandó fuzióba menni, ha az alakítandó új egységes párt a felekezetenküliség megszüntetését programjába felveszi. Erre természetesen semmi kilátás nincs. Zichy Aladar gróf miniszter és a párt másik öttagja azonban e feltételek nélkül is hajlandó fuzióálni.

Az egyes pártokban uralkodó hangulat után itélve tehát a fuzió dolga, legalább a jelen pillanatban, meg leh-tő-e rosszul áll. Lehet azonban, hogy a választójogi reform előterjesztése után tisztulni fog a helyzet.

Az első ülés.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Közel három hónapos szünet után ma megint kitűztek a zászlókat a képviselőház ormára s bár a falragaszok csak déli tizenkét órára jelezték az ülés kezdetét, tizenegy óra felé teljes volt az élénkség a Ház folyosóin is s a képviselőház előtt elterülő térségen is. A nyár politikai csendje után nagy szomjúsággal törtettek az emberek azokhoz a forrásokhoz, melyekből most árvizet is, üdítő, hűs cseppeket is várnak. Valószínű, hogy mindakét forrást bőven ki fogják elégíteni az események.

A Házban Justh Gyula volt az első ember. Nyomban utána megérkeztek az elnökök, Rakovszky István és Návay Lajos.

Az elnökség tagjai konferenciát kezdtek az elnök szobájában. Nemsokára megjelent közöttük gróf Andrássy Gyula belügyminiszter is, aki hatalmas táskával járkált a folyosón. Az emberek meghökkenve nézik.

— Talán csak nem a választó jogi javaslatot hordozza Andrássy!

Az egyik függetlenségi képviselő meg is kérdezte, de a belügyminiszter válasz helyett elmosolyodott:

— Majd meglátjátok! — mondta.

De azért a beavatottak me-nyugtatták az ijedezőket.

— Nem az általános választói jog!

Nagy élénkséget okoz a folyosón az interparlamentáris konferenciáról ma hazatért képviselők csoportja. Délelőtt tíz órakor érkeztek meg gróf Apponyi Albert nyomban feletett a miniszteriumba, a képviselők pedig a Házba jöttek, ahol berlini kalandokat meséltek. A legjobbat Halasz Lajos mondta, aki szédítő szurke redingotban jelent meg.

— Amint Berlinbe utazóban a porosz határt átléptük — beszélte — báró Uchritz Amadó kiszolt a kalauznak:

— Hozzon be meg egy vastag takarót.

— Mire kell az? — kérdeztem tőle.

— Az ember nem tudja... Jól be akarok takarozni...

— Az emberek vigan kacagtak s csak Simkó József kérdezte artatlaa arccal:

— Mi ebben a v.c.c?

A karzatokon a nemzetközi büntetőjogi kongresszus hőgyei keltenek feltűnést. A karzatok zsufolásig megteltek különben is

Nagy érdeklődéssel várják a folyosón Wekerle Sandort, aki azonban nem mutatkozik a folyosón. A budget végzamatit azonban már ismerik a folyosón. Ezek szerint a jövő évi kiadások 155,572.490 korona, összes bevételek 155,577.797 korona, így a felesleg 48.069 korona.

A kiadások közt a beruházások 162 06 millió koronával szerepelnek. E ekből 66 4 millió az államvasutaknak jut. A kultúr-terca budgetje 81, a közös kiadásoké 210 millió koronával. A rendez bevételeket a penzugyminiszter 110 08 millió koronával magasabb összegben irányozza elő. Ezekből az egyenes adokra 6.2 millió, a fogyasztási adokra 36 7 millió, bélyegilletékekre 6 04, jogilletékekre 9 5, dohányjövédékekre 4 8, államvasutakra 21 4, postára 5 2 millió korona jut. A folyosón aimé-kouva kommentálják a számokat, melyekhez — senki sem ért.

Tizenkétóra jóval elmúlt, mikor Justh Gyula felvonult az elnöki emelvényre. Harsány eljenzes fogadt a zsufolt padok közül. Az elnök a bej lentésekkel kezdte.

Eiparentalia Hilbert Károly képviselőt Oberschnait Adolfot, a Kuria elnökét és Falk Miksát, akik a szünet alatt meghaltak, bejelentette, hogy Csernel Gyula, Meczner Béla és Kovacs Albert képviselők lemondtak mandátumukról, Szabó Istvan, báró Sennyey Miklos, Solymossy Endre és Hlatky-Schlichter Lajos a szünet alatt mandátumoz jutottak, báró Bárfy Dezső két hónapi szabadságot kapott. Jelentette azt is, hogy Babcsay Ador képviselő fegyvergy koriatra vonult be, anélkül, hogy erre a Háztól engedélyt kapott volna. Az ügyet átadják a mentelmi bizottságnak.

Az elnök jelentései közben lépett a terembe Kossuta Ferenc és gróf Apponyi Albert, akiket harsányan megéjeneztek.

Nagy figyelem közben szólalt fel fel egy órakor Wekerle Sándor miniszter-elnök.

— Ez már — mondta — a harmadik előirányzat, melyet ő betervezt. Ez számokban is feltünteti az ő kormányzati politikáját a messzebb menő kritika is lesz gondja. Az általános választói jogjai kapcsolatban az egész vonalra kiterjedő szocialis politikát tűzött ki maga elé. (Helyeslés.) Az állami alkalmazottak sorsának javítása új költségeket ró az államra most is, de most már befejezettek is kívánja ezeket a kiadásokat tekinteni.

A miniszterelnök ezután áttér a költségvetésre melyet már előzetesen ismertettünk.

Wekerle beszédében az adóreform első sorban való tárgyalása mellett foglalt állást. A Haz munkarendjére nézve azt javasolja, hogy míg a pénzügyi bizottság a költségvetést le nem tárgyalja, ne tartanak ülést. Minthogy azonban a pénzügyi bizottság jelentése betérjesztéséig egy-két hét is eltelhet, javasolja, hogy a legfontosabb ügyeket a bizottság tárgyalása előtt intézzék el.

Polónyi kérdéseire Wekerle kijelenti, hogy a fővárosi törvényt is ezen fontos ügyek közé sorol a.

Ezután a holnapi ülés munkarendjét állapították meg, amelynek a legfontosabb része, a delegáció megválasztása.

VÁRMEGYE.

Hajdúvármegye állandó választmányi ülése. Tegnap tartotta Hajdúvármegye állandó választmánya a szeptember 28-iki közgyűlést előkészítő ülését. Szóba kerültek mindazon ügyek, amelyek kiváló fontosságúvá teszik ezt a közgyűlést, a szabolicsai vármegye-rablás és a vármegye-ház építés. A választmány legközelebb szombaton ül össze.

A katonai élelmezési raktár leégett.

Nagy tűz a fővárosban.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Ma reggel 7 óra 3 perckor nagy tüzet jelentettek a tűzoltósági központban. — Ég a katonai élelmezési raktár! — A raktár a Lehel-utca 4. szám alatt van, óriási nagy területen, az Angyal földnek ezt a részét úgy foglalja el, hogy a fejlődést, építkezést csaknem lehetetlenné teszi.

A nagy területen nagy szénaraktár van, amelyből az egyes csapatoknak a szénát kiadják, de az ide beraktározott széná nem a katonaság, hanem a szállító tulajdonát képezi, katonáék csak az átvett szénáért szavatolnak.

Ma reggel 7 órakor egy élelmezési katoná jelentette az ügyeletes tisztnek, hogy a nagy szénaraktár ég.

A tiszt meggyőződött a dologról, azonnal értesítette a tűzoltókat és az élelmezési raktár legénységével hozzáfogott az oltási munkához, melyet azonban kevés eredménnyel végeztek, mire a tűzoltók megérkeztek, már az egész szénaraktár lángokban állott, mentésre gondolni sem lehetett, legfeljebb lokalizálásra.

A tűzhöz Janicsok tűzfelügyelő és Blasonnek tűzoltótiszt vezénylete alatt a V., VI., VIII. és központi őrségek vonultak ki a gőzfecskendővel és azonnal megkezdtek az oltási munkát, figyelmük azonban főként arra terjedt, hogy a szomszédos épületeket megmentésük, ami kemény és hosszú munka után sikerült is.

Delelőtt a hatalmas szalma és szénaraktár, mely Deutsch Gyula és Szamek Testvér kincstári bérlők tulajdonát képezi, félig megmentettek a teljes pusztulástól.

Az élelmezési parancsnokság ugyanis száz katonát bocsátott rendelkezésére a tűzoltóságnak, kik ezután nagy ügyel-bajjal a 45 méter hosszú raktárból megmentettek mintegy 20 vagyon felhalmozott szénát és szalmát, amely dacára, hogy nem lett a tűz martaléka, a füsttől mégis hasznavehetetlen lett. A bérlők nyilatkozata szerint a kár körülbelül 40-50,000 korona.

Lapzártakor jelenti tudósítónk, hogy az élelmezési raktár területén pült szénaraktárban még mindig ég a szalma és az eloltása a késő órákig is eltarthat.

Hogy a veszedelmes tüzet mi okozta, azt a tűzvizsgálat lesz holnap hivatalosan kideríteni. Valószínűleg azt tartják illetékes körök, hogy a tüzet egy eldobott gyufa okozta.

A tűznél, ahová a mentők is kivonultak, emberéletben kár nem esett.

IRODALOM.

Dal.

Akkordok.

I.

Szeretek rólad álmodozni;
Oly jól esik az álom énnem! . . .
S mégis — néha — az ébredésnél
Nem tudom miért?! — könnyes a szemem.

II.

Szeretek szép szemembe nézni,
Csodálni e két bűvös csillagot;
S vannak, kik ezt — irigylik tőlem,
Azért, hogy néha boldog is vagyok . . .

Finale.

Szeretnék Te érted meghalni,
Hogy elfödjén e rút világ pora . . .
Mert nekem sorsom, végzetem: hogy
Igazán boldog — ne legyek soha! . . .

Veress Jenő.

Uj főherceg a várban.

Károly Ferenc József nálunk.

A legujabb nemzeti vívmány.

A király ez idei ittlétének meglesz a nyoma. A főváros egy darab udvari elettel gyarapodik, kapunk egy fiatal főherceget, akinek a királyi várban lesz udvartartása és itt marad József főherceg is, aki a maga palotájába vonul vissza.

A fiatal főherceg: Károly Ferenc József. Most a veszprémi hadgyakorlaton ünt fel az ifjú királyi herceg, akinek alakját a trónörökös kíséretében ittak legutóbban. A gonyos főhadnagyi ruha feszült rajta és igen gyakran beszélt magyarául.

Károly Ferenc József még ez év folyamán jön ide lakni a magyar fővárosba. A királyi várból József főherceg átmegey a közelben levő főhercegi palotába, hogy helyet adjon fiatal rokonának, akinek már most rendezik be a lakosztályát.

József főherceg még október folyamán kihurcolkodik és november elsején már Károly Ferenc József lesz új lakója a várnak.

Politikai körökben azt suttoják, hogy a szimpatikus, magyar nevelésben részesült királyi herceget Wekerle Sándor miniszterelnök közvetítette ide hozzánk. A főherceghez közelálló csodálják Károly Ferenc József szellemi képességeit és azt az érdeklődést, amelyet a fiatal királyi herceg a közügyek iránt tanusít. Károly Ferenc József egyébként tiszta kiejtéssel és nagy szeretettel beszél magyarul.

Mindent nap korán reggel megjelenő lapunk előfizetési ára egy negyedévre 3 korona. Megrendelhető Arany János-utca 2. szám, Hungária épület, földszint 2 ajtó.

HIREK.

— **Kossuth nagy terve.** (Fővárosi tudósítónktól.) A kereskedelmi kormány komolyan foglalkozik az új középponti pályaudvar megépítésével. A tervek készen vannak, a terveket azonban a kereskedelmi miniszteriumban nagy titokban tartják, nehogy élelmes spekulánsok tulságos mértékben fölverjék azoknak a feleknek az árait, amelyekre a kereskedelmi miniszteriumnak az új pályaudvar megépítéséhez szüksége lesz. A kereskedelmi miniszter a terveket nem akarta közölni még a főváros hatóságával sem, amelynek pedig a város szabályozó terv megkonstruálása és e célból sürgős szüksége lenne az új középponti pályaudvar tervére. Mint értesülünk, a kereskedelmi kormány az új középponti pályaudvart az Angyal földön akarja megépíteni. Már a szükséges telkek nagyrészt is megszerelte. Természetesen nagy titokban folynak a telekvásárlások. — Annyi azonban mégis kiszivárgott, hogy legutóbb a Névtelen-utca környékén másfélmilió korona áratelket vásároltatott össze a kereskedelmi miniszter. — A megvásárolt telkek tulajdonosai voltak a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, a Monor Kerületi Takarékpénztár és egy fővárosi ügyvéd. Körülbelül száz telket vásárolt a kormány a 15.020-15.150. helyrajzi számú telkek által zárt telektömbből.

— **A nemzetközi jogi egyesület konferenciája.** (Fővárosi tudósítónktól.) A nemzetközi jogi egyesület XXV. konferenciáját az Akadémia nagytermében ma délelőlt 10 órakor nyitotta meg Tóry Gusztáv igazságügyi államtitkár, előkelő közönség jelenlétében. A megnyitó után Fülep Kálmán főpolgármester a főváros nevében, Szivák Imre az ügyvédi kamara, Szohner Lajos pedig az ügyvédi kör nevében üdvözölte a konferencia tagjait. Az üdvözlésre az egyesület elnöke, Philimor angol főbíró lelkes szavakban válaszolt. Felolvastattott az állandó végrehajtó bizottság jelentése. Ezt követte a tisztikar megválasztása. Elnök The Hon Mr. Justice Philimore londoni főtörvényszéki bíró. Alelnökök: Professor Jitta Hollandia részéről, dr. Rister titkos tanácsos, Németország részéről, dr. Govare Franciaország részéről, de Cassane herceg Olaszország részéről, Mr. Weitelock, az Egyesült Államok részéről, dr. Tóry, dr. Nagy Ferenc és dr. Brüll Ignác Magyarország részéről. Ezután dr. Tóry Gusztáv kiment az igazságügyminiszter távollétét és üdvözli a konferencia tagjait az igazságügyi kormány nevében. Ez alakszerűség után az érdemleges munkát kezdték meg és Nagy Ferenc foglalta el az előadói széklet s feszült érdeklődés mellett tartja a „Magyar jogról” szóló nagyérdemű előadását. A tanácskozásokat fél egykor rekesztik s délután fél háromkor folytatják.

— **A bolgár fejedelmi pár Budapest.** Ferdinánd bolgár fejedelem és neje ma, szerdán délelőlt 11 órakor érkezik meg Budapestre a keleti pályaudvaron. Fogadtatásukra az udvar és a hatóságok fejei jelennek meg a pályaudvaron, ahonnan a Rákóczi-uton, a Fürdő-uton és az Albrecht-uton keresztül hajtának a királyi palotába. A főváros zászlódiszba öltöztette az utvonalat, amelyen a fejedelmi vendég királyunkhoz siet. A bolgár lobogók, a magyar zászlók és a főváros lobogói díszítik a palotákat és az uttestek közepét. Különösen a Rákóczi-ut díszes. A legtöbb palotát, a vendéglőket, ká-

véházakat ünnepi díszbe öltöztették. A rendőrség a bevonulásra széleskörű intézkedéseket tett.

— **Debreceni színésziskola.** Zilahy Gyula, a debreceni színház igazgatója tegnap meglátogatta a debreceni színésziskolát és bejelentette, hogy tanári állását a színi évad megkezdése után foglalja el. Arra is történt megállapodás, hogy a színésziskola növendékei a debreceni színházban minden előadást végig néznek és közülök a legtehetségesebbek kisebb szerepeket játszanak. Az intézet még felvesz növendékeket. — A szavalás és szónoklás külön tanfolyamán tegnap este 8 órakor volt az első előadás. Ez előadásokra is be lehet még iratkozni.

— **Önképzőköri választás.** A debreceni felső kereskedelmi iskola Széchenyi István önképzőkörre most tartotta meg a tisztújítást. Két párt állott egymással szemben. Steinhardt Aladár és Rácz Gyula pártja. A választás eredményeként elnök lett Rácz Gyula, titkár Strasser J., főjegyző Csajkos S., főpénztáros Láb M. A választó gyűlést Labanc Mihály vezető tanár szép beszéddel zárta be.

— **Az elgázolt gróf.** Az elmúlt hónapban tömeges automobil-szerencsétlenségek történtek a fővárosban. A legmegdöbbentőbb hanyagsággal, mint a szélvész számuldnak ezek a gépkocsik s utjukban, amerre járnak pirosító embervér festi a nyomukat. Mikolai Pál kocsivezető soffőr szintén ezek közé a gondatlan emberek közé tartozott. A múlt hónapban gróf Vay Lajos vívómester a Koronaherceg-utcán át akart haladni az utca másik járdájára. Hirtelen egy automobil rohogott végig az utcán s mielőtt az öregedő gróf a menekülésre gondolhatott volna, az automobil elütötte és keresztül-gázolta. A rendőrség a gyilkos soffőrt rögtön letartóztatta s az ügyesség gondatlanságból okozott emberölés miatt megindította ellene az eljárást. A budapesti büntető-törvényszék Baronyi ítélőtáblai bíró elnök-lésével ma fogja tárgyalni ezt az ügyet. A v. d. dr. Lednicky Jenő tanukkal akarja bizonyítani, hogy nem a soffőr volt az oka a szerencsétlenségnek, hanem a gróf maga. A tárgyalás a tanuképp be van idézve a gróf édesanyja is.

— **A koleraveszedelem.** A kolera, ez az irtózatos járvány már átlépett Oroszországból és az eddig megcáfolatlan hírek szerint már befészkelte magát a Máramarosba is. A veszedelem közelsége arra indította a debreceni rendőrséget, hogy megtegye a preventív intézkedéseket. A főkapitány ez uton is felhívja a szállodásokat, gyártulajdonosokat és magánosokat, hogy a nozzájuk Oroszországból, vagy annak közvetlen szomszédságából érkező egyéneket megérkezésük napján azonnal jelentésük be a rendőrségen, ezt az illetőket vezessék is fel a rendőrségre, hogy az érkeztettek hatósági orvos által megvizsgálhatók legyenek. Aki a rendőrség e rendelete ellen vét, azt szigorúan megbüntetik. Intézkedett a rendőrség az iránt is, hogy az állomásra vonattal, főleg Galiciából és esetleg Orosz avagy Oroszlengyelországból érkező idegenek fel legyenek tartóztatva s rögtön orvosi vizsgálat alá kerüljenek. — Végül felhívja a rendőrség az összes hazulajdonosokat, hogy az úrszék és személtáradák tartalmát hordassák ki, az udvari folyókákat kitakarítsák, mésztejjel fertőtlení-

sék, lakásaikat tisztán tartásuk s az élelmiszerek és főleg a gyümölcsfélék fogyasztásánál különösebb óvatossággal járjanak el. Az utcák és terek tisztántartását és fertőtlenítést a hatóság eszközli.

— **Conda Fratres.** A nemzetközi diák egyesület konferenciára Budapestre jött. A külföldiek ma délelőtt tisztelegtek a polgármesternél és meghívták a holnap délután 2 órakor az Országos Kasinóban tartandó bankettre. A küldöttség szónoka Massi Pál dr. volt. A polgármester szívélyesen fogadta a küldöttséget és örömeinek adott kifejezést, hogy a nemzetközi diák egyesület Budapestet meglátogatta. Szavait dr. Zsembery István tolmácsolta francia nyelven.

— **Matrózból milliomes.** Morosini olasz származású amerikai bankár, ki nemrég halt meg, kétszáz millió korona vagyont hagyván hátra, mely a lehetetlenségek hazájában is feltűnést kelt. Morosini Vencében született s fiatal korában osztrák matróz volt, de megszökött és sok hányattatás után Amerikába jutott. Letelepedett Cliftonban, mely akkor csak nyomorult halásztelep volt s lakói szemenszedett gazemberek voltak. Egyszer egy csapat részeg fickót látott, amint összevissza vertek egy fiatal embert s mikor ez már a földön feküdt, neki-készültek, hogy megölik. Morosini habozás nélkül neki rontott, hatalmas ökleivel legyűrte őket áldozatukról s a fiatal embert megmentette. Nathaniel Marschnak, egy nagy vasutársulat titkárnak volt a fia, ki hálából állást szerzett neki a vasut irodájában. Mivel Morosini nagyon intelligens ember volt, gyorsan emelkedett, végül tagja lett a felügyelő bizottságnak a részesedett a vasut jövedelméből. Mikor Jay Goulddal szövetekezett, hogy az angol tőkepénzeknek az Eric-vasutnál érezhető befolyását megtörje, milliókat szerzett. — Az apa kalandos és vállalkozó természetét gyermekei is örökölték. Fia, Attilio egy híres szépséget vett nőül, Mary Rontit, ki Amerika legszebb leánya volt. Miss Giulia Morosini, mint híres lovas s mint a newyorki társaság egyik legszebb hölgye ismeretes, Miss Virginia Morosini pedig az apja kocsisával megszökött s férjhezment hozzá. Az apa még a halálos ágyán sem bocsátott meg neki azért s most Virginia szegényesen, de boldogan él Newyork mellett.

— **Mark Twain és a betörők.** Mark Twainnak readingi nyaralójába (Connecticut államban) a napokban betörték, de a betörőket Mark Twain titkárnőjének lélekjelenléte folytán sikerült letartóztatni. A titkárnő, Lyons kisasszony, almából zajra felriadván, lesietett a földszintre, ahol a betörők éppen az ezüstneműek csomagolásával voltak elfoglalva. Lyons kisasszony nyomban fellármázta a cselőséget, mely revolverekkel jelent meg, mire a betörők elmenekültek, a rendőrség távirati intézkedésére azonban a legközelebbi vasutállomáson letartóztatták

őket. A betörés alkalmával Mark Twain is otthon volt s mielőtt az izgalom csillapul-tával ismét lefeküdt volna, előbb plakátot készített s erre nagy betűkkel következőket írta:

— A következő betörő urakhoz! E vilámban ezentul csak ezüstözött alpakka lesz. Az ebédőben egy kosár fölött, hol a fiatal macskák alusznak. Ha a kosarat is elakarják vinni, a kis macskákat tegyék előbb a mellettük levő sárgaréztartóba. De lármát ne csapjanak, mert csak zavarják a ház nyugalmát. A kalucsnik és esernyők az előszobában vannak. Távozáskor kérem az ajtót betenni. Mark Twain.

— **Büntetés a csókért.** Birmingham egyik parkjában egy fiatal ember csókot rabolt egy leánytól. „Negyven schillinget fizet, vagy két hétig ül — mondá a bíró — tanulja meg, hogy tiszteletét másképp is kifejezheti a női nem iránt.” Egy manchesteri kereskedő, ki egyik szállóban nem állhatta meg, hogy a csinos szobaleányt meg ne csókolja, már 60 schillinget fizetett, de vannak esetek, mikor ez a büntetés 200 schillingre is rug. Az okos ember tehát úgy intézi a sort, hogy mindjárt tekintélyes számu csókot rabol attól, aki megígéri, mert így egy-egy csókra kevesebb büntetés jut. Egy fiatal ember nemrég pár csókot forrasztott egy szép asszony ajkára valamely fürdőhelyen s ezért száz schillingre ítelték el, de a felsőbb fórum még hatvan schillingre megtoldotta. Amerikában még szigorúbban járnak el a csokolódzókkal szemben. Massachusettsben egy régi puritán törvény az utcán mindenféle csókot eltilt s egy ifjú házaspárt, kik az utcán megcsókoltak egymást, két hétre bezárták őket, hogy a mézesheteket a fogságban töltsék.

— **Mérnökök figyelmébe.** A magyar királyi államvasutak vidéki üzletvezetőségeinél több mérnöki állás fog közelebb betöltetni. Ez állásokra olyan okle eles mérnökök pályáznak, akik 35 évesnél nem idősebbek, tényleges katonakötelezettségüknek eleget tettek, vagy ez alól felmentettek, kifogástalan erkölcsi magaviseletűek és minden-nemü vasuti szolgálatra alkalmas voltukat valamely magyar királyi államvasuti pályatorvos által kiállított orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Az első alkalmazás ideiglenes minőségben havi díjazással történik és megfelelő szolgálatétel esetén az illetők később a magyar királyi államvasuti tisztviselőkre nézve megállapított. A., táblázat VIII. fizetési osztályának 3-ik fizetési fokozatába végleges minőségű mérnökökké neveztetnek ki. A folyamodványok csakis az igazgatóság segédhivatalánál. Andrássy-ut 75. nyújtandók be. Minden folyamodványhoz mellékelni kell: 1. a keresztlevelet, vagy születési anyakönyvi kivonatát, 2. a mérnöki oklevelet vagy annak hitelesített másolatát, 3. a véd-erőhöz való viszonyt igazoló okmányt, 4. kifogástalan erkölcsi magaviseletet igazoló és 5. a más. pályatorvosi bizonyítványt. Budapest, 1908 szeptember hó. Az igazgatóság.

— **Öngyilkos leány.** Szokatlan előzményekkel bíró öngyilkossági kísérletről értesít ujfehértói tudósítónk. A közeli Ujfehértó községben szomszédok voltak Ungvári István családja és Kiss Mária leányzó. A szomszédok folytonosan veszekedtek s perlekedtek. Ungváriék többször megfenyegették a leányt, hogy pusztuljon el a faluból, mert különben meggyilkolják. Kiss Mária a fenyegetésektől annyira megijedt, hogy azóta még az utcára sem mert kimenni. — Elkeseredésében tegnap

Mrabéczy fest, mos, tisztít!
Debreczen, Széchenyi-u. 42.

reggel vett egy skatulya gyufát, azt egy pohár pálinkában feloldotta és megitta. A halálrasztant leányt hozzártározói azonnal behozták a kórházba, ahol gyors segítséget nyújtottak. Így aztán néhány nap múlva gyógyultan fogja elhagyni a kórházat.

— **A török nők és a korán.** A török politikai helyzet nagyarányú változásainak idején nem lesz érdektelen arról szólni, hogy a korán mostonai milyen rendkívüli módon korlátozta a mohamedán asszonyok életét. Köztudomású, hogy a törvények hatásköre mennyire túlterjedt az etikai vonatkozásokon. De az már kevésbé ismeretes, hogy a vallási tilalmak mekkora mértékben markoltak bele a női kozmetika intimitásába. Az asszonynak szabad és kell is magát szépitnie, hogy menőli maradandóbban magához bilincselje a férjét. A hogyan kérdése már nem ennyire általános és nem függ az egyesek izlésétől, hanem minden időkre szigorú szabályokat állapít meg. Miként kell a szemet szebbé tenni? A korán azt feleli, hogy egyedül fekete kolliriumot lehet használni. Ezzel szabad a szemöldököt mélyíteni, ha ugyan egyáltalán lehetséges még. A szer a tömjénkorom és a porrá utozott tükörüveg sajátságos keveréke, amely teljesen és megbizonyíthatóan ártalmatlan. A törvényhozó kitűnő érzékét igazolja, hogy lehetőleg engedékeny a rendelkezésekben és nem béklyózza meg zord szabályokkal a hiúságot. Csekély szababotossággal intézkedik a korán a kendőzés ügyében. Csak kétféle színű festéket enged meg és pedig vöröset és fehéret. Allah prófétája nem sejtette, hogy a 20-ik században mi mindent lehet majd művelni ezzel a két festékkel. Ez a pont felelte házagos és a francia kozmetikával igen könnyen ki lehet játszani. A háremek hölgyei lelkesen pártolják a párisi pipareipart. Sokféle módon teszik rózsássá a körmeiket és pemelesik ragyogóvá az arcukat, a vallukat, meg a karjukat. A hajviselést illetően a korán a homlokra simuló kunkorodásokat, gondörítéseket engedi meg. Jellemző, hogy az arc elfedését nem parancsolja a vallási törvény. A szokás inkább csak történelmi uton fejlődött ki és a megszilárdulását nem éppen az álszemérmeskedés lendíti elő. A szemek szabadon csilloghattak ki mindig és a bűvös nézéseknél igen sok férfi lett így a rabja. A koránban nincs említés a láb eltakarásáról és ha nincs említés, az nem jelent tilalmat. A keletiek soknejűségéről a legtovább nézetek keringtek. A legutóbbi időszak hanyatló viszonyai okozták azt, hogy a többnejűség ma már a ritkaságok közül való.

— **A párisi nagy tűzkatasztrófa.** Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy a párisi telefonközpontban nagy tűzvész tört ki, mely az egész épületet a brendezéssel együtt elhamvasztotta. A tűzvészre vonatkozólag most Párisból ezeket jelenti egy táviratunk: A telefonközpont égése által számos táviróvezeték, amely az épületen volt meg erősítve, elszakadt. Az Ausztriával összekötött vezetékek megrongálódtak, miért is késések fognak valószínűleg beállani.

— **Meghívó.** Az Alsó-Szabolcsi Tiszai Ármentesítő Társulat t. érdekelttségét van szerencsém folyó 1908. évi október hó 5-ik napján délelőtt 11 órakor Debrecenben, a társulati székház (Szőchenyi-utca 46. szám) nagytermében megtartandó rendes közgyűlésre tisztelettel meghívni. Tárgysorozat: 1. Tiszavölgyi társulat közgyűlésére megbízottak választása. — 2. A folyó 1908. évi számadások megvizsgálására küldöttség nevezése, továbbá az anyagok, szerkek, árvédelmi felszerelés megvizsgálására megbízottak választása. 3. A folyó évi augusztus 22. napján tartott igazgató választmányi gyűlésnek javaslatok 1.300.000 koronás kölcsönnek a Magyar Földhitelintézettől leendő felvétele tárgyában. 4. A folyó évi október 3-án előzőleg megtartott választmányi gyűlésen tárgyalt ügyekre vonatkozólag a választmány által előterjesztett javaslatok és határozatok. 5. Választmányi javaslatok a választmány megállapítása az 1909. évi költségelirányzatnak. — A közgyűlést megelőzőleg ugyancsak Debrecenben, a társulati székház nagytermében

1908 október 5-én délelőtt 9 órakor igazgató választmányi gyűlés fog tartatni, a melyre a választmány tiszelt tagjait ezennel meghívom. Gr. Deseffy Aurél elnök, Dienes Barna igazgató.

— **Kragujevics ügye.** A budapesti büntető törvényszék vádpancisa tegnap foglalkozott Kragujevics védőjének dr. Simonyi Imrénének felfolyamodásával. A védő ebben arra kérte a vádpancist, hogy helyezze hatályon kívül Szlavek vizsgálóbíró végzését és bocsássa szabadlábra Kragujevics Spázót. — A vádpancás miután egyre jobban bonyolódik az ügy s folyton több és több bizonyítékok merülnek fel, Kragujevics további fogvatartása mellett döntött. Dr. Simonyi védő a vádpancás végzése ellen felfolyamodást jelentett be a budapesti ítélőtáblához, amely holnap fog dönteni az ügyben.

— **A hűtlen asszony.** A debreceni törvényszéken a válóperek száma a közeli napokban eggyel szaporodni fog. Egy jónévű iparos, kinek keresztet őrle van a városba, a küszöbön lévő válópör szenvedő alánya. Válókeresetet ad be a felesége ellen, mert az megfélekedett a hitves hűségéről. Amíg férje kora reggeltől késő estig a üzletben dolgozott, addig ő otthon, lakásukon egy fiatal hivatalnok udvarlását halgatta végig. A férj az egész dolgról mit sem tudott az elmúlt hétig, amikor ugyanis egy levelet kapott, amelyben figyelmeztették, hogy a felesége nagyon gyakran fogad egy fiatal tisztviselőt vendégül. A férj hazavitte a levelet és megmutatta a feleségének, aki a leghatározottabban tagadta, hogy a névtelen sorokban foglaltakból csak egy szó is igaz volna. A férj elhitte a felesége szavát, amely minden gyanuját eloszlatta. Az előbbi bizalmát azonban megingatta a másik névtelen levél, amelyet tegnapelőtt kapott. Ebben a levélben már az is meg volt írva, hogy az asszony udvarlója mikor teszi látogatásait. A férj most már elhatározta, hogy bármily uton is, de meggyőződik, mi igaz a gyanúsításból. Tegnap szokatlan időben váratlanul hazament az üzletből s tényleg ott találta a figyelmeztető levelekben említett urat felesége társaságában. Ez oly fájdalmasan érintette a férjet, hogy dühében botot fogott és nekironított a csóbi-ónak, hogy elverje. Az azonban a bot láttára megszűnt lovag lenni s árkon-bokron keresztül futni kezdett, hogy az ütlegeket kikerülje. Ez sikerült is neki, mert elég jó futónak bizonyult. A férj nyomban kiadta az utat a hűtlen asszonynak, a csábító ficsur ellen pedig, miat értesültünk, megtette az illetékes hatóságnál a panasz.

— **A csodák csodája.** Valósággal megtörtént a csodák csodája. A külügyminisztérium, az osztrák diplomácia, észrevett és megakadályozott egy, a magyar állam ellen indított orvítamadást. Ime, róla a bizonyosság: Egy igazságot elítélő nagyváradi ügyvédjelölt, Lascu Demeter büntetése elől Romániába szökött s mivel nem volt kenyere, elhatározta, hogy román diákkongresszust fog összehívni. Ez magában véve nem volna jövedelmező foglalkozás, de Lascu ur tudta, hogyan lehet ebből pénzt teremteni. Hónapok óta egyik román városból a másikba járt és miat a magyar államban román volta miatt vértanuságot szenvedett áldozat, hirdette a magyarok barbárkedését. A megtartandó gyűlésnek is ez lett volna a programja. Így azután már meg lehetett élni a martíromságból. Ugy tervezte, hogy Budapestről, Bécsből, Csernovitzból és a román főiskolákból mindenánnen Jassyba csődít k a főiskolai hallgatók s titkakoznak a már említett barbárság ellen. Aehrenthal báró közös külügyminiszter értesülvén a magyar állam ellen készülő merényléről, figyelmeztette Sturdza Demeier román miniszterelnököt a diákkongresszusra. Sturdza erre rögtön intézkedett, hogy a diákkongresszus megtartását tiltsák be. Az idegen illetőségű igazgatókat pedig kitiltotta

Románia területéről. Ezek után kezdünk reménykedni abban, hogy a külügyminisztériumban idővel tényleg észreveszik a Magyarország ellen a külföldről intézett aknamunkát. A nemzeti kormánynak nem kicsinyítő sikere, hogy az ólomlábu közös diplomáciába is tudott egy kis érzéket szuggerálni a magyar érdekek iránt.

— **A braganzai herceg fiának eljegyzése.** Bécsből írják: Érdekes szertartás folyt le tegnapelőtt a Bristol-szálló egyik szalonjában. Braganzai Miguel herceg, a Braganzai-család legidősebb tagjának fia tartotta eljegyzését Chancey S. uróval, egy fiatal amerikai özvegyvel. Az eljegyzést a legrovidebb idő alatt nyilvánosságra fogják hozni. Az eljegyzésnek érdekesek az előzményei. A szép, elegáns megjelenésű asszonyt, ki körülbelül huszonhat éves, csak nemrég vezettek be a bécsi társaságba, ahol megismerkedett az ifjú Braganzai herceggel. Az ismeretségből rövidesen eljegyzés lett, amelyet tegnapelőtt tartottak meg teljesen elszigetelve a nyilvánosságtól. Braganzai Miguel herceg 1878-ban született s legidősebb fia a hasonnevű portugál trónkövetelőnek. A herceg életének legnagyobb részét atyja mellett Seebensteinben töltötte s csak ritkán jelent meg a bécsi szalonokban.

— **Ásatások Krassó Szörény vármegyében.** A közös hadügyminisztérium bécsi levéltárában Krassó-Szörényvármegyében két különleges vezérkari térképet őriznek, amelynek egyike 1723-ban, a másik pedig 1761-ben készült. Mindkettőn Mervieska és Szilha községek közt egy Cseba nevű község van följegyezve, amely azonban már a későbbi térképekről teljesen hiányzik. Ezt a községet tehát minden valószínűség szerint 1761 után vagy az ellenség csapatai pusztították el, vagy pedig az akkoriban délmagyarországon süttün előfordult földrengések következtében elsüllyedt. El hó tizenegyedikén Rác Károly szapárfalvai plébános és Salvássy Zoltán községi jegyző saját költségükön, a romok területén ásatásokat eszközöltettek és pedig igen gazdag eredménytel. A régi erődítmény helyén tágas földvár maradványait, kőbunkosokat, kőzetek romjait találták.

— **Szerencsétlenség a bikaviadalon.** Lisszabonból jelentik, hogy Maitóban egy bikaviadalon nagy szerencsétlenséget okozott egy ismeretlen gonosztevő. Kinyitotta a bikaistálló ajtaját. Huszonkét bika a nézőközönség közé ugrott, hét embert megölt és többeket megsebesített.

— **Rendőri hírek.** Goldstein József feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki 70 korona értékű kabátját ellopta. — Rosenthal Móric feljelentette Lakatos Istvánt, aki egy perből kifolyólag az utcán megtámadta és a belvárosi rendőrkapitányságtól egészen a Kistemplomig üldözte. A rendőrség a feljelentettek ellen megindította az eljárást.

Gyermekjátékszerek, ajándék tárgyak, műiparúru különleges ségek, valamint ebédliasztali keltekek nagy választékban kaphatók Mentze Henrik ujdonságok áruházában Kossuth-u. 4. sz.

— **Elveszett egy aranykarperec, vastag lánoszemekből, körte alakú borostyán zsu-zsuval a Csokonai kertől a Vár-utca 12. sz. házig menő uton. Megtaláló jutalomban részesül, ha Thaly Kálmán-utca (Kasza-utca.) 6. szám alá elviszi.**

Szüretre kézi tüzi-játékok, röppentyük kapható nagy választékban Mentze Henrik ujdonságok áruházában Kossuth-u. 4.

Elsőrendű

terméke a magyar pezsgőgyártásnak, melyben a francia jelleg kifejezetten érvényesül s mint ilyen a francia pezsgőket pótolni van hivatva. Kapható minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben.

TAVIRAT ÉS TELEFON

Ne temerel

Budapest, szeptember 22. A képviselőház ülése után Wekerle, Andrássy és a három elnök tanácskozássra vonultak félre. A tanácskozás tárgya Kovácsnak a „ne temere...“ bulla tárgyában teendő interpellációja volt.

Delegátus jelölések.

Budapest, szeptember 22. Az alkotmánypárt, a néppárt és a horvátok nagyban jelölik a delegátusokat. A nemzetiségiek kijelentették, hogy ha az általuk jelölt 3 tagot meg nem választják, a bizottsági tagságról lemondanak.

A karlóczai kongresszus.

Karlócza, szeptember 22. Bogdanovicsot negyvenhárom szótöbbséggel választották meg patriarchának. A választás után Günther átvette az iratokat, hogy azokat felterjessze a királyhoz. — A radikálisok üdvözlésére Bogdanovics kijelentette, hogy jövedelmének 20 százalékát a lelkesítő dotációk javítására fogja fordítani.

Tisza a klerikalizmus ellen.

Pápa, szeptember 22. A dunántúli ref. egyházkerület ma tartotta az őszi közgyűlést, amelyen Tisza István gróf erősen kifakadt a szerinte hadjáratot indító klerikalizmus ellen. A késhegyig menő harcot hirdeti a szerinte veszedelmes mozgalom ellen, amelyet a magyar protestánsoknak mindenáron meg kell akadályozni.

A függetlenségi pártterkezetlet.

Budapest, szeptember 22. A függetlenségi párt ma értekezletet tartott. A párt a legmelegebb hangon üdvözölte Kossuthot, aki elnököt az értekezleten. Válaszában kifejtette, hogy ha valaha, úgy most van szükség az összetartásra és egységre. Meleghangú beszédét a párt a legnagyobb lelkesedéssel fogadta.

Megőrült gyógyszerész.

Szatmár, szeptember 22. Rémes eset tartja izgatottságban a város lakosságát. Eiedorfer Károly gyógyszerész hirtelen megőrült és ebédközben revolvert ragadva, családtagjaira lövöldözött. Meg akarták fékezni, ami negynehezen sikerült is, de akkor a revolvert maga ellen fordította és agyonlőtte magát.

Eulenburg szabadlábbon.

Berlin, szeptember 22. Eulenburgot ma szabadlábba helyezték, a hír óriási feltűnést keltett.

Automobil-katasztrófa.

Bécs, szeptember 22. Ma itt borzalmas automobil-katasztrófa történt. Egy tűzoltó au omobil sebes haladásában összeütközött egy személyszállító onnibusszal. Az utomobil és az onnibusz összetört. Kilenc ember súlyosan megsérült.

Csarnok.

Bosnyákország sarkánya.

A „Debreczen“ eredeti regénye.

Irta: Tomić Eugén.

89

Pár zászlóalj nizamot maga vitt tűzbe, ám hiába! A bosnyákokat nem lehetett ma visszanyomni. Husszein alól nyole lovat lőttek ki, de mégis ép maradt.

— Meg van babonázva, — mondták hívei, valamint az ellenségei, akik már így okoskodtak:

— Jaj nekünk, ha Husszein győz az oszmánli fölött!

Ekkor, mintha a földből jönne, új sereg tűnt föl a bosnyákok balszárnyán. Ezt senki sem várta. Nagy zavart okozott köztük. Rizvanbegovics, a staláci bég emberei. Hetezer főnyi katonát hozott, leginkább hercegovinai raját, kit 6 bujtogatott uraira. Mint a farkas, úgy tört ez Husszein seregére. Kara Mahmud emberei is fölbátorodtak látásán és minden erejükből újra támadták. Most már két tűz közé került a bosnyák vitéz.

— Rosszul állunk, testvér, szólta Ali pasa, Rizvanbegovics elrontott mindent.

— Szakadjon a magva a hivtelennek, mondta Husszein dühösen. Ez a szabadság végső napja.

— Előre, győzünk! — bátorította Ali.

— Hagyd el, — mondta Husszein busan. Győzelemről itt szó sincs. At kell törnünk az ellenség sorain.

— Gyerünk a várba!

— Nincs ellenünk, sem barátunk Sarajevóban? — kérde Husszein. Parancsold meg, hogy a sereg kövesse azt az irányt, a merre én nyitok utat.

Husszein maga mellé vevén szávamenti csapatait, Relics Márián embereit és a bégeket, utat vágott magának az oszmánlik jobb szárnyán. Az ellenzék utána eredt, golyózápor követte, de ez nem akadályozta a menekülőket. Kimerült lovain a bosnyák lovasság megbontotta a nizamrendeket, a gyalogság követte a lovasokat, éles handszárral védve az utat.

Egy órai küzdelem után kiszabadult Husszein üldözői övéből. Az új vezir nem üldözte tovább, kimélendő az embereit.

Ugyanaz nap a vezir Rizvanbegovicsal Sarajevóba bevonult.

Folyt. köv.

Kötözni való

válogatott passatutti és muskotály szőlő 50 kőmonként 10 frtjával rendelhető Gróf Dégentfeld és Dr. Balkányi urak Erzsébet szőlőtelepén, városi üzlet főpiacz Bádogos-utoza sarkán. Telefon szám 169.

Szerkesztésért felelős: a főszerkesztő.

Vigyázz! Sok értéketlen utánzatot kínálnak.

Globin
cipőtisztítószer
legszebb

fényt adja,
a bőrt puhán és
egészen tartja.

Kéjien határozottan „Globin“-t
Schulz jun. A. G. gyárától. Fritz

Eladó

gyümölcsfa-oltványok!!!

Folyton nagyobbodó faiskolából 1908. őszén és 1909. tavaszán-mintegy 160,000 darab 1, 2, 3 és 4 éves, erős, egyenes, dus gyökérzetű, nagyrészen alma, körte, szilvafa-oltvány, továbbá cseresznye, meggy, dió, eperfa, stb. 40, 50, 60, 70, 80 fillér darabonkénti árban kerül eladásra azok erőssége szerint. 200,000 darab alma és körte-vadono, 1000 db 16-30 korona, 40,000 darab sima Riparia Portalis I. oszt. 1000 darab 18 korona. II. oszt. 12 K.

Tessék árjegyzéket kérni.

Telepemre látogatókat szívesen fogadok.

Szász János

faiskolája NAGYBÁNYÁN (Szatmármegye).

Aziskolaiév

kezdete alkalmából ajánljuk dusan felszerelt rak-tárunkat a t. szülők szives figyelmébe. Fiu- és férfingek. Lábravalók és harisnyák. Nyakkendők, paplanok. Madracok és flanel takaróknagy választékban feltűnő olcsó szabott árakhoz:

Szabó Lajos Fiai

vászon-, divat és szőnyegáruháza Debreczen, Rózsa-utca.

A HAJDUMEGYEI MÉHESZEGYLET

MÉZ

TERMÉKEINEK MEGBIZOTT ELÁRUSÍTÓJA

DEUTSCH LAJOS

FÜSZERKERESKEDŐ PIACZ-UTCZA 38.

1 kgr pergetett méz 1 kor. 20 fillér.

Találmányok és fogalmak

Keresünk folyton jó és szabadalommal védhető találmányokat átvenni és értékesíteni azonnali magas készpénz fizetéssel vagy nyereségrészesedéssel az egész szabadalom tartósága alatt

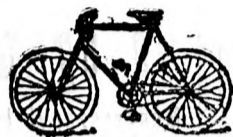
Találmányok melyek még nem állnak hivatalos védelem alatt. Általunk eszközöltetnek, illetve megkerestetnek.

Ugyszintén minden szabadalomjogos és szabadalomtechnikai ügyekben költségmentesen adunk felvilágosítást.

Ajánlatok intézendők: Patentanwälte Ingenieur Krug und Professor Aquilar Basel (Schweiz) Freiestasse 32.

Szabadalmi hivatal találmányok és szabadalmak eszközzése és értékesítése az összes országokban. Akérdések duplaportóval látandók el.

Kerékpár, varrógép, gramafon, villamos-

sági cikkek és mindennemű alkatrészek állandó raktára. Nagy választék lemez-ujdonosságokban. Elvállalunk villamos felszereléseket, mindennemű mechanikai készülékek javítását, vas- és fémesztergályozást, zománcolást, nikkellezést és az összes e szakmába vágó munkákat szakszerűen és pontosan készítjük.

Geller és Németh
Debreczen,
Hatvan-utca 8. szám.

Nyelv és irodalmi intézet

Debreczen, Piac-u. 9. sz.

Előleges értesítés.

Tisztelettel hozzuk a t. közönség tudomására, hogy intézetünket **folyó év szeptember hó 3-án** megnyitjuk és beiratásokat már most elfogadunk fentjelzett helyiségeinkben.

a) **Nyelvtanfolyamokra:** német angol, francia, olasz, esetleg a magyar nyelvre.

b) Német, francia, angol, olasz **kereskedelmi levelezésre.**

c) **világirodalom történet, művészet-történet és esztétikára.**

A nyelvtanfolyamokat a Berlitz-módszer szerint vezetjük, a tanítvány az első leckeórától kezdve csakis a megtanulandó nyelvet hallja s beszéli. Nyelvtanáraink kiválóan képzett külföldi (ugyanazon nemzetbeli) tanerők. A többi tanfolyamokon ugyancsak elsőrendű tanárok oktatnak.

Tandij havi 10 korona.

Magán és cerele-tanítás. Nappali és esti tanórák. Prospektusunkat ingyen és bérmentve küldjük.

Az igazgatóság.

Császárfürdő Budapestén.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kén- és hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, uszodák-, török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénsavas- és villamos vízfürdők. Ivó-kúra. 20 kényelmes lakosztoba. Szolid kezelés, jutányos árak. Prospektust ingyen és bérmentve küld

822

Az igazgatóság.

Iskola czikkeket

könyvtáskákat, könyvszifjakat, tokk és tolltartókat, tentatartókat, palatáblát, írót, tollat és köronokat csakis a

Párisi nagy bazárban

lehet olcsón vásárolni.

FAZEKAS IMRE

Villamos-világítás és Erőátviteli Vállalata az Egyesült Villamossági és Képgyár R. T. képviselője. Iroda Debreczen, Piac-utca 77. szám (az udvarban). — Telefon szám 567.

Elvállal Villamos Világítási berendezéseket, lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére a legszolidabb kivitelben erőátviteli motorberendezéseket. Nyomdák, műhelyek, szivattyúk stb meghajtására a leghasznosabb kivitelben, Telefon és szobacsengő berendezéseket.

Szállít mindennemű szerelési anyagot, csilárokot, dynamó-gépeket, motorokat, műszereket. iv- és izzólámpákat dr. Just Wolfram lámpákat, Tervek és költségvetés díjtalan.

Dr. **KARDOS SAMU**

és
dr. **GÁBOR JENŐ**

társ-ügyvédi irodája f. évi augusztus 16-tól kezdve Ipar- és Kereskedelmi Bank, Piac-u. 58. sz. a. palotájában I. emelet 14. ajtó szám alatt van.

Iskolás-

gyermek részére, **kész fehérneműk zsebkendők, harisnyák, paplanok, matracok, pokróok,** (flanell takarók) és **ágyterítők** legnagyobb választékban s legjutányosabb árakon kaphatók

Kardos László

vászon- és kelengye-üzletében

Debreczen, Kossuth-u. 9.

Telefon 210.

Telefon 210.

Földes Sándor

elektrotechnikai vállalata

Debreczen nagytrafik udvar.

Legolesóban és szakszerűen készít villamos világítási- erőátviteli berendezéseket, házi és magán telefonok, villanycsengők berendezését és évi jókarban tartását, valamint minden e szakmába vágó legkomplikáltabb munkát.

Okulárium

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 15. félemeleten. Wien, I. Kärtnerstrasse 39. Megfelelő szemüvegek ingyenes orvosi rendelés naponta 9 órától 7-ig Márkus dr. vezetése alatt. Szemüvegek és orrcsüptetők 3 koronától feljebb. Színházi és távesövek minden kivitelben dúslasztékban.

Zeis-Trieder látcsövek.

Boros hordók

és taposókádak használt

és új, minden nagyságban és mennyiségben o o kaphatók o o Péterfia-utca 76.

Ugyanott 1 üzleti petroleumos tartály is eladó.

Aki hirdetni akar

még pedig sikerrel, az forduljon az **Általános Tudóstó** (Leopold Gyula) hirdetési osztályához, B. pest, VII., Erzsébet körút 41., ahol hirdetések az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid árakon eszközölnek. Több mint 200 naptár kizárólagos képviselője, vidéki lapok központi hirdetési osztálya számos hírlap kizárólagos kezelője. Díszes újságkatalógus, képes naptár-jegyzék felvilágosítással díjmentesen.

Mérnök-akadémia!

gépész, villany, építész-mérnöknek és építésvezetőnek. Fővételi feltétel 6 gymnasium osztály, vagy hasonló előképzettség vagy szakiskolai végzettség. Bővebbet az útmutatóban.

WISMAR, am der Ostsee.

Erőt és ifjúságot

szerezhet ismét az elgyengült, idő előtt kimerült beteg, ha követi az ingyen könyvecskében felsorolt utasításokat, mely könyvecskét alábbi címtől postán kérheti mindenki díjtalanul. Vhyra Társaság Budapest, V. Váci körút 78. II. 14.

Borsajtók Boronyomó-zsákok

szőlőzuzé k,
faputtonok

raktára

Sesztina Lajos

vasúzetében Piac-utca 23.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel szedett szó 6 fillér.

Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levéltétel beküldetik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Ajánlat.

Peóiban (Szilágymegyében) 100 véka finom fajú téli alma helyben eladó. Értekezhetni Szent Anna-u. 32.

Vidéki városban közel Debrecenhez egy ház, jömenetelű Korcsma, trafik fűszer üzlettel ellátva eladó, értekezés Csapó-utca 10.

6 db „LOLLER“ fajú, kiváló repülési galamb jutányosan eladó Honvéd-u. 29. sz.

Mindennemű férfi és női kalapok tisztítását a legdivatosabb forma szerint és a legszébb kivitelben a legjutányosabb árak szerint készíti özv. Kiss Gáborné utóda BORZA ISTVÁN kalapos fizlete Debrecen, Főpiac, (Stenczinger ház). Cilinderek azonnal vasaltatnak.

Dlószeget uton a hetedik kilométernél 17 köblös föld kiadó. A tanyában értekezhetni.

Eladó az Ondódon 29 öl szántóföld új épülettel a Vedres dűlőben, ára 3400 ft, 500 forint teherrel. Értekezhetni özvegy Cseresznyés Ferencnénél ugyanott.

1 raktár, 1 nagy pince száraz és tiszta, kiadó. Hatvan-utca 69. szám vásártér. Csicsó Lajosnál.

Egy fűszerüzlet olesón átadó más vállalat véget Kónya-telep 38.

Angol finom kabátos női ruhák eladó Szt. Anna-u. 48.

Jó fehérenemű varrónő urnók pártfogását kéri. Cserepes-u. 7.

Bélyeggyűjtők! Legritkább külföldi bélyegek fel és negyed áron dus választékban kaphatók Harmathynál Fűvészkert-u. 14.

A Kossuth 67-ik számú ház aránylag kevés pénzzel megvehető. Óriási telek, magas tiszta jövedelem. Értekezés Csapó-u. 38.

Egy 152 holdas birtok, melyből 30 hold legelő, azonnal eladó. Rosenberger Mózes Kémer, Szilágymegye.

Legjobb anyaggal, legolcsóbban és legmegbízhatóan rendez be, helyben és vidéken, villamos villágítást, ivólámpákat, izzólámpákat, költségvetést díjtalanul.

FÖLDVARI L.

Kossuth-utca 1. az udvarban. — Telefon 168. sz. — Tanuló felvétetik.

A ref. ispotályi kisdudóvához tisztességes, erőteljes magánosnő dajkának felvétetik, jelentkezni lehet Sziv-utca 28. az óvónőnél.

Utcai

lapelárusítók

felvétetnek a kiadóhivatalban:

Debreczen, Aranv János-utca 2. sz.

Az Ebesen, a vérvölgyi megállónál, közvetlen a vasut mellett 32 és fél katasztrális hold föld a rajta levő épületekkel együtt eladó. Értekezni lehet: Miklós-utca 39. sz. a.

Tankönyvek féláron.

Az összes fiu és leányiskolákban használandó tankönyvek az új tantervhez alkalmazva fél áron kaphatók **Harmathy** antiquariumban, Fűvészkert-u. 14. Iskolatáskák rendkívüli árszállítással.

Kereslet.

Álló íróasztal, továbbá copirprés és egy nagy íróasztal sürgősen megvételre kerestetik Lorántffy-utca 13.

Egy kiszolgáló jó fizetéssel felvétetik a Szilágyságban Csapó-u. 7.

Elszegényedett uri, vagy iparos leány három gyermek mellé kerestetik, a legkisebbik 5 éves; aki német nyelvet bír, előnyben részesül. Értekezhetni Attila-tér 3. szám.

Gazdatisztet keres Klein Testvérek Intézete Dégenfeld-tér.

Ügyes és szolid varrónők felvétetnek Vanger Sándor és társánál Battyányi-u. 1.

Egy jó családból való fiu tanulónak felvétetik Felegyházy János fűszer-üzletében Piac- és Miklós-utca sarok.

A bőr ápolása kötelesség az egészség érdekében s erre legalkalmasa szer a

MOLLITERGIN,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kéz bőrnek) üdőségét, hamvasságát, rózsaszínben játszó fehérséget. Megszünteti a kéz vörösséget. Az eldurvult, kirepedezett és szélkifújta arcot vagy kezét, a legrövidebb idő alatt fehérre s puhává tesz! Poudre alá is igen ajánlható! Hatása gyors és biztos! Mint bőrápoló szer páratlan! Teljesen fémmentes és ártalmatlan! Egy üveg MOLLITERGIN ára 1 K. Készítő helye s főraktára **Mihalovits Jenő** gyógyszerára a „Kigyó“-hoz Debreczenben, Főpiac 31. sz. alatt, a Városházzal szemben.

Villamos-világítási és erőátviteli berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T.

debreceni építésvezetősége

(Piac-utca 72. sz.) által készítettnek.

Szakszerű felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek **díjtalanul** szolgál. Villagítótestek, csillárok és szerelvények dus választéka.

Telefon szám: 568.

1063

Donogán és Somossy

Menyasszonyi kelengye, szőnyeg, divatruháza

Debreczen,

*** Kistemplombazár. ***

Megérkeztek az őszi idény **ujdonsággal** női ruhakelmék — Flanelek — selymek — ruhák — **diszekben.**

Óriási választék!

Magyarország egyik legnagyobb szőnyegáruháza.
Az őszi idényre az

Uj szőnyegek,

függönyök, ágy- és asztalterítők, butorszövetek, moquettek, plüs, flanel és uti-takarók megérkeztek

Bosznay és J. Tsa

szőnyegáruházában

Debreczen, Kossuth-u. 5.

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

Kitünő hatásu vese- és hólyagbajoknál.

Szénsavdus, kellemes, savanykás ízű, vasmentesített.

RENDKIVÜL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ. Orvosiilag ajánlva.

Ívgyógyomlóra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, huykó- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitünő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség: **Muschong buziasí gyógyfürdő igazgatósága Buziasífürdőn.** Debreceni főraktár Grünberger és Gifück cégnél.